

Kako lahko zavarovalniška industrija pomaga, če bankomati prenehajo delovati

Črni Labod

"Nepredstavljivo" se v svetu financ zgodi dokaj pogosto (približno na vsakih 7- 10 let), vendar vsakič, ko se zgodi, izgleda, da so poslovodje slepi. Ti nepredstavljivi dogodki imajo sedaj ime – "dogodek črni labod", kot ga je poimenoval Nassim Taleb v svoji knjigi *črni labod*:

- https://en.wikipedia.org/wiki/Nassim_Nicholas_Taleb
- https://en.wikipedia.org/wiki/Black_swan_theory

Vendar lahko podamo repliko, da so ti dogodki kot sami predvidljivi in da se BODO zgodili – ne da se predvideti samo časa dogodka. Zdaj ljudje za nazaj v splošnem priznavajo, da so se v letu 2007 in na začetku leta 2008 na obzoru začele pojavljati težave glede globalne bančne industrije – vendar (javno) glede tega nikogar ni preveč skrbelo. Izraz "Preveliko, Da Bi Propadlo" (PDBP), se je v tistih dneh komajda uporabljal – sedaj je običajni del našega leksikona.

Prevrtimo čas do leta 2016, kjer je bilo znotraj finančnega sektorja (bančništvo, zavarovalništvo, investicijski skladi) veliko samo-čestitajočih izjav glede problemov, ki so povzročili prejšnjo krizo. Pogosto se pogovarjajo ali celo šopirijo o tem, kako bo izboljššan "menedžment tveganja" zagotovil, da se kaj takega "nikoli več ne zgodi".

Ena ključna razlika, ki se jo močno promovira, je bila vpeljava predpisov, ki navajajo, da morajo sedaj PDBP banke imeti "žive volje" kot del njihovega menedžmenta tveganja. Ideja je, da bodo te – če se vpeljejo v primeru resnične svetovne krize – domnevno preprečile škodo, če bi "sistematično pomembna" inštitucija postala insolventna.

http://www.shearman.com/~media/Files/NewsInsights/Publications/2012/05/Living-Will-Requirements-for-Financial-Instituti_/Files/View-full-article-Living-Will-Requirements-for-F_/FileAttachment/LivingWillRequirementsforFinancialInstitutionsFI_.pdf

Vendar, kakor namiguje spodnji članek, menedžerji tveganj še vedno "bijejo prejšnjo vojno" – in morda rešujejo problem, ki še zdaleč ni niti blizu največji sistemski grožnji na obzoru:

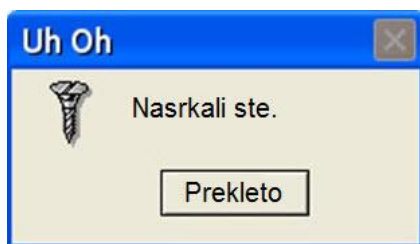
<http://www.theguardian.com/sustainable-business/2015/oct/24/cyber-attacks-could-be-bigger-threat-to-our-banking-system-than-bad-debts>

Če ste Glavni Častnik Tveganja (GČT) v podjetju, je dokaj lahko povedati vašim šefom, da ste rešili problem, ki se je v resničnem svetu že odvil; to je v bistvu modeliranje scenarija, ki se je že zgodil, testiranje, kako se vaše podjetje znajde v takem scenariju (in v nekaterih bolj resnejših stresnih scenarijih), nato vse skupaj sestavite v samopromocijsko PowerPoint prezentacijo, kjer predstavite, kako dobro vaše podjetje obvladuje tveganja.

Povedati jim neolepšano resnico, je popolnoma druga stvar:

“Ponoči ležim buden, zaskrbljen zaradi infrastrukture informacijske tehnologije (v nadaljevanju IT) našega podjetja, ker lahko sesuje ne samo naše podjetje, ampak tudi celotno globalno ekonomijo. Nujno moramo vložiti milijone za nadgradnjo naše tehnologije in integracijo naših različnih sistemov.”

Vendar, zaradi govorjenja neolepšane resnice, lahko kaj hitro postanemo brezposelni.

“No, v različnih scenarijih, naši modeli pridejo do istega rezultata...”

Scenarij, na katerega se sklicujemo, je opisan v članku *The Guardian* (zgornja povezava) – večja napaka infrastrukture IT večje banke ali kibernetški napad, povzroči splošno sesutje elektronskega finančnega sistema.

Bili smo priče, kako lahko izpad samo ene sistemsko-pomembne inštitucije sproži učinek domine, ko sta brata Lehman septembra 2008 razglasila bankrot. Ampak kaj se zgodi, če se dogodek sesutja infrastrukture IT, kot je bil opisan zgoraj, istočasno razširi na več večjih multinacionalnih finančnih inštitucij?

Skoraj dve desetletji sem delal kot aktuar; obvladovanje tveganj naj bi bil ključen del mojega poklica. Kot članek namiguje, lahko škripava infrastruktura IT pomeni, da se lahko sistem popolnoma sesuje preko daljšega obdobja, zaradi nezadostnih investicij. Dodatno, te šibkosti pomenijo, da se lahko sistem zlahka sesuje na različne načine zaradi kibernetških napadov. To je OGROMNO sistemsko tveganje... ampak kje je bilo financiranje, da se to popravi? Kje so bile skupine viharjenja možganov, da bi identificirale in razrešile probleme zastarele infrastrukture IT? Nazadnje, kje je bilo uveljavljanje predpisov, zaradi katerih bi bile te inštitucije odgovorne pri naslavljanju teh sistemskih težav?

Na žalost, volja za resnično razreševanje teh problemov, ne obstaja – financira se samo "obliže", zato da se nič večjega ne pokvari pod režimom trenutnega vodstva. Pritisk za kratkoročno finančno poslovanje zagotavlja, da je le malo pomenljivega načrtovanja za prihodnje "dogodke spreminjanja zgodovine". To je še posebno res za ideje izvrševanja proaktivnih povračilnih ukrepov v izogib učinka kaskadne škode, ki sesuje ekonomije celotne države, kontinenta ali sveta.

To je razlog, zakaj je potrebno upoštevati, kaj je možno znotraj okvirjev resničnega sveta, namesto zanašanja se samo na izhodne podatke kontrolirane strukture testnega modela. V resničnem svetu, so na kocki življenja – ne samo številčni vnosi. Če je problem razširjen (t.j. preko celega kontinenta) in traja zadosti dolgo časa, lahko vodi v popolni razpad družbe.

Kot revizor, ki ima "obvladovanje tveganja" za profesionalno odgovornost javnosti, je opazovanje takega motnega odziva s strani poslovođij in nadzornikov pretresljivo. Večji del mojega izobraževanja in usposabljanja, sem preživel pri demonstriranju družbene potrebe po zaščiti bogastva – ne samo za stranke vašega delodajalca, ampak tudi za družbo kot celoto.

Sistemske sesutje elektronskega finančnega sistema – tudi za razmeroma kratko obdobje enega ali dveh dni – bi imelo katastrofalne posledice za družbeno bogastvo. Prepričan sem, da mora biti izvedljivo delo, ki se ga lahko izvede hitro in na široki ravni, da se zagotovi, da trgovanje še obratuje. Kot najmanj, se mora zagotoviti ključne surovine in storitve tistim, ki jih potrebujejo.

Če lahko ohranimo temeljni nivo trgovanja preko kreativnih, vendar še vedno legalnih načinov z uporabo principov zavarovalništva, lahko očitno dosežemo primarni cilj, ki je reševanje življenj in minimaliziranje škode med prebivalstvom. Ampak za tiste, ki dajete prednost denarju namesto ljudem med tako krizo, imate srečo, ker obstajajo precejšnje finančne koristi pri ohranjanju distribucijskega sistema. Enostavno: če gre civilizacija k vragu, kakšna bo vaša donosnost naložbe? Verjetno boste izgubili vse – morda celo vaše življenje, medtem ko, če utrpíte zmerno finančno izgubo zaradi bremena ohranjanja trgovanja na funkcionalnem nivoju, je to ugodnejši izid glede "donosa naložbe".

Veliko tega je bilo napisanega v šaljivem tonu; če se ta scenarij zgodi, je glede na obseg krize, absolutno nujno gledati preko zadnje vrstice v bilanci stanja ali bilance stanja vašega delodajalca. Ta članek opisuje uporabo neznanega zavarovalniškega produkta in njegovo modifikacijo, da med težkim obdobjem služi javnim interesom. Finance morajo služiti ljudem – in ne obratno.

Razmišljanje izven okvirjev

V sledečem članku, se o takem multi-inštitucionalnem napadu razpravlja na dolgo in široko, predstavljeni so tudi predlogi s strani nadzornika. Vendar izgleda, da odkar so ta članek objavili februarja 2015, ni bilo vpeljanih nobenih večjih regulatorskih iniciativ:

<http://www.usatoday.com/story/money/business/2015/02/25/lawsky-goldman-sachs-banks/23995979/>

Kot prikazuje sledeči članek, se ta skrb ne osredotoča samo na ZDA. Zopet ni bilo odrejenih nobenih večjih iniciativ od trenutka objave članka:

<http://pubdocs.worldbank.org/pubdocs/publicdoc/2015/5/285251432913965615/Cyber-Preparedness-Seminar-Working-Paper-May-2015.pdf> (originalna povezava ne deluje več)

[CyberPreparednessSeminarWorkingPaperMay2015](#) (prenos zgornje povezave v obliki PDF)

V tej točki se preprosto bolj pogovarjamo o zanašanju na 'samoporočanje' in 'samoupravljanje' tveganj IT. V primeru popolne krize, se za načrt dejanj ne upošteva nič resnično inovativnega.

Rešitev, ki jo predlagam, je lažje vpeljati kot obsedno stanje, je varnejša za populacijo in je lahko znatno cenejša, če se lahko hitro in mirno sklene dogovore med vsemi zainteresiranimi stranmi. Ne zanaša se na pištole, policijske ure in vojaške racionirane obroke, bolj se zanaša na sodelovanje vseh nivojev družbe in je oblikovana po vrsti kritja Posest in Nezgoda (P & N), imenovanega kot "Zavarovanje za Prekinitev Poslovanja" (ZPP). Vendar je obseg veliko širši od tega, kar se običajno krije v sklopu teh zavarovalnih polic zaradi razlogov, ki bodo postali očitnejši ob nadaljevanju. Za osnove mehanizma ZPP, si prosimo preberite članke na sledečih povezavah:

- http://www.propertycasualty360.com/2009/12/03/lost-business-income-101?page_all=1&slreturn=1466738214
- http://www.nieinsurance.com/loss_of_business_income.html
- <https://www.irmi.com/articles/expert-commentary/business-income-losses-three-column-approach>

Sledeči članki glede zavarovanja, prikazujejo zanimive koncepte v zvezi s potencialnimi učinki dejanj odrejenih s strani civilne oblasti, sodelovanja znotraj sodnih oblasti in kot zadnje vloge zavarovalniške industrije znotraj same družbe:

- <https://www.marsh.com/us/insights/research/business-insurance.html>
- https://en.wikipedia.org/wiki/Business_interruption_insurance
- http://www.insurancecompact.org/documents/member_resources_gao_response.pdf
- <https://www.ciab.com/uploadedfiles/resources/roleofinsint.pdf>

V zgornjih povezavah je za premlevanje podanih veliko informacij. Če povzamem, so primarno predstavljene kot podpora za tezo, da je *"zavarovalniška industrija pomembna za trgovino v našem modernem ekonomskem sistemu in kot industrija ima odgovornost, da služi javnim interesom."*

Ena izmed očitnih implikacij tega je, da so zavarovatelji pogosto odgovorni, ko se zgodi nekaj nepredstavljivega – ali preko neposredne finančne izgube ali preko posredne škode ugleda, če bi se jim uspešno uspelo izogniti precejšnjim izgubam ("izognite se tistemu zavarovatelju, *ker ne izplačuje odškodninskih zahtevkov!*"). Kakšni bi bili dolgoročni ekonomski učinki, če se elektronski finančni sistem globalno ugasne samo za nekaj dni? Enkrat, ko se različni sistemi ponovno vzpostavijo, bi kot največja posledica lahko bila globalna gospodarska kriza. Še več,

celotni finančni sektor bi lahko postal zamotan v bankrote, prisiljena spajanja/prevzeme podjetij (tako kot je bila "prisiljena poroka" podjetij Bear Stearns in J.P. Morgan marca 2008, s strani bivšega ameriškega predsednika Banke federalnih rezerv v New Yorku, Timothyja Geithnerja), ali pravdanje – omejevanje surovin, ki bi lahko bile uporabljene za ponovno vzpostavitev resnične svetovne ekonomije po krizi.

Glede na dane možne izide splošnega izpada infrastrukture v zvezi z elektronskim finančnim sistemom – je reševanje problema z razmišljanjem "izven okvirjev" mogoče boljša alternativa popolnemu razpadu družbe?

V naslednjem odseku bomo razvideli, kako lahko štručke in zavarovanje za prekinitev poslovanja, rešijo svet pred krizo.

“Peni za vaše misli, štručka za vašo iskrenost”

Leta 2005 je bila izdana knjiga *Freakonomics*, ki je podala nekaj drobcev konvencionalne modrosti v zvezi z mikroekonomiko, obrnjeno na glavo. Ena znana zgodba s Paulom Feldmanom, znanim tudi kot "Mož s štručkami", je podala še posebno dober vpogled v um potrošnikov.

Spodnje povezave podrobno opisujejo rezultate Feldmanovega ekonomskega eksperimenta:

- <http://understandingcriminology.pbworks.com/f/bagel+story.doc>
- <https://www.youtube.com/watch?v=WIZtBlvIL9A>

Eksperiment je pokazal, kako so "pošteni" ljudje smatrali plačilo preko častnega sistema v odstotkih prejetih terjatev. Če se izrazimo drugače, vsak dan je Paul Feldman dostavil štručke v leseni škatli za pobiranje plačil in se opoldne ponovno vrnil, da bi pobral lesene škatle s plačili. Seveda, razmerje plačil ni bilo 100%, vendar je na koncu pobiral plačila v višini 87 % ali nad. Zgornji Youtube video pri času 1:37 kaže, da je Feldman po 11. 09. 2001 videl dvig razmerja plačila za 2 %, ki je ostal dvignjen najmanj 3-4 leta, vse do prvega natisa knjige.

To je bilo doseženo s preprosto uporabo častnega sistema glede istih dnevnih plačil – znotraj 4 - 6 ur – in brez zapravljanja časa z večimi poskusi pobiranja dodatnih 11- 13 %. Da bi zaslužil denar na nivoju, za katerega je menil, da je pošten, je preprosto moral dodati doplačilo, da je poravnal manjkajoče plačilo v višini 13 %.

Nekaj zanimivih dejavnikov je vplivalo na razmerje pobiranja plačil:

- (Začasen) dogodek spodbuditve družbe, kot so bile povišane mere plačila dne 11. 09. 2001.
- Manjše pisarne (glede na število zaposlenih) so imele višje dohodke.

- Zaposleni z višjo plačo, kot so direktorji, so imeli manjše dohodke.
- Slabše vreme je bilo premo sorazmerno z nižjimi plačili, prijetnejše vreme glede na sezono, pa je vodilo v povišana plačila glede na izkušnje običajnega sezonskega vremena.
- Pri uporabi počitnic kot merilo je bilo opaženo, da je relativen upad individualnega stresa vodil v višje mere plačila. To je bilo najbolj vidno med "podaljšanimi vikendi", kot sta bila 30. maj (spominski dan padlim vojakom) in 1. maj (praznik dela). Nasprotno, pa so prazniki, kot sta žetveni praznik hvaležnosti in božič, vodila v nižje mere plačila.
- Če ljudje dojamejo, da bodo odgovarjali (primer brez štručke v zgornjem Youtube videu), bo veliko večja možnost, da bodo plačali. To je analogno uporabi strašil, ki jih kmetje uporabljajo za plašilo.

To so zelo pomembni podatki, ker imamo sedaj:

- Potencialno delo, ki bi lahko povrnilo zaupanje maloprodajnih trgovcev in veletrgovcev v ohranitev obratovanja. To bi bila masivna izvedba principov kritja ZPP za vzpostavitev tretje osebe kot 'plačnika v skrajni sili' kot sredstva za povrnitev zaupanja, da se lahko trgovina odvija na pošten in legalen način (*Komentar avtorja: glede strukture takega 'tretjega plačnika' obstajajo številne možnosti. Za ta članek se predpostavlja, da bi se finančna sredstva za ta varovalni mehanizem razlikovala zaradi pravosodja in bi bila tako izvedena kot uveljavljena s strani civilne oblasti, brez potrebe po obsednem stanju*).
- Ključne informacije v zvezi obnašanjem potrošnika, ki bi se lahko uporabile za napravljanje predlaganega dela finančno in logistično hitro izvedljivega ter izvedljivega v velikem obsegu.

V scenariju sesutja infrastrukture, ki sem ga opisal, bi elektronski finančni sistem lahko bil izklopljen za obdobje nekaj dni ali celo tednov. Medtem ko bi to daljše trajanje najverjetneje spremenilo dinamiko obnašanja potrošnikov, je splošen princip ta, da bi uporaba častnega sistema namesto plačila ob času nakupa vodila v delanje dobrega s strani večine ljudi ob potencialnih nakupih. To daljše trajanje bi lahko bilo ugodno v tem smislu, da bi se lahko izvedlo dodatne poskuse kontaktiranja oseb, ki niso plačale – kar bi znatno dvignilo mero končnega plačila potrošnikov.

Metoda hitre in široke izvedbe bo uporaba primarne dokumentacije vsake finančne transakcije – računa – kot oblike valute začasnic:

<https://en.wikipedia.org/wiki/Script>

[Opomba urednika PFC : v tej povezavi predlagamo osnutek začasnic, ki jih lahko napravite; uporabite tudi dokument: <http://sl.communityleadersbrief.org/2016/01/07/nacrt-nadaljevanja-poslovanja-za-pridelovalce-distributerje-in-trgovce-osnovnih-dobrin/>. To je lahko uporabno v primeru začnih prekinitev v električnem omrežju in komunikacijah. Lahko se uporabi za zahteve ob neporavnanih plačilih.]

Naslednji odsek bo podrobno opisal, kako se lahko to izvede v širšem obsegu preko koordiniranega, a vendarle hitrega odziva civilne oblasti, vodij lokalnih podjetij in lokalnih politikov.

Vse je bilo enkrat nemogoče,
dokler tega ni nekdo naredil.

Citati & Misli

~ Neznani Avtor ~

Kako bo vse delovalo – računi kot valuta začasnic

Ta odsek opisuje osnovne principe upravljanja posameznih transakcij za maloprodajne trgovce, veletrgovce in vse druge oblike trgovine, kjer se preskrbuje dobrine in storitve v zameno za plačilo v sprejeti valuti znotraj dane pristojnosti. Upoštevajte, da je to predstavljeno kot *tataki-dai* ali "človek s slamicami". Spodbujamo izboljšave ali prilagoditve osnovnim predstavljenim konceptom, vse dokler dosežejo cilj ohranjanja trgovanja v okviru pristojnosti na miren in pravičen način.

Ideje za izvedbo – Maloprodajni trgovci

- Vnesite "način plačila" kot gotovine.
- Naredite dve kopiji računa, ki bo služil kot "dolgujem ti", kjer potrošnik priseže, da bo povrnil denar maloprodajnemu trgovcu, ko bodo elektronske finančne transakcije ponovno delovale.
- Stranka mora podpisati in datumsko označiti obe kopiji računa; blagajnik mora označiti svoje začetnice in datumsko označiti račun.
- Za nakupe vredne nad določeno mejo, kot npr. 50 €, mora stranka podati kontaktne informacije, kot so fizični naslov, tel. št. ali e-poštni naslov.
- Vse račune, ki predstavljajo nepobrane zneske, se lahko predloži kot zahteve pod obstoječim kritjem ZPP. Če se to kritje ne smatra kot uporabno na bazi pogojev v dani tržni politiki, se lahko odškodnino pridobi s povračilom denarja preko tretje osebe (oglejte si zgornji "avtorjev komentar").
- Spletne transakcije za obstoječe stranke: V situacijah, kjer imata stranka in spletni trgovec obstoječa trgovska razmerja, bi se vsakršen prenos elektronskega denarja preprosto odvil potem, ko bi finančni sistem začel ponovno delovati. Z drugimi besedami, lahko bo običajno poslovanje, saj bi se informacije o bančnem računu in kreditni/debetni kartici že izmenjale.
- Spletne transakcije za nove stranke: Procesiranje novih spletnih kupcev bi bilo težko, saj bi bila potrditev skoraj nemogoča, če bi bile same banke zaprte, medtem ko bi bile elektronske finančne transakcije ugasnjene. Če ostanejo banke odprte za dostopanje do 'informacij o 'zamrznjenem' računu stranke,

potem bi bila možnost za trgovca, da preveri informacije o računu neposredno na banki.

Ideje za izvedbo – Veletrgovci in druge transakcije med podjetji

- Te so pravzaprav malce lažje za izvesti, ker bi se vsi nakupi preprosto obdelali preko normalnega procesiranja "obveznosti iz poslovanja" in vse prodane dobrine ali storitve, bi se preprosto upravljale preko normalnega procesiranja "terjatev". Prodaje bi bile preprosto podaljšek kredita in plačila računov vseh transakcij bi se odvila takrat, ko bi bile finančne transakcije ponovno delujoče. Vsako podjetje bi bilo odgovorno za razvoj svoje lastne politike glede potrebne dokumentacije, "odobritev" kredita in drugih logističnih zadev, kot tudi komunikacije za stranke, ki sodelujejo v vseh transakcijah.
- Ključna skrb tukaj, bi bil začasen moratorij v zvezi z bankroti ali insolventnostmi podjetij, ki se lahko pojavijo zaradi problemov s pritokom denarja. Vsi posli bi bili prisiljeni ostati odprti, dokler se ne bi obdelalo vseh transakcij iz obdobja zaustavitve in prejelo plačil potrošnikov, odškodnin preko obstoječih komercialnih zavarovanj (ZPP) ali povračil denarja preko tretje osebe. Samo po končanju tega procesa, se lahko razglasitve bankrota ali insolventnosti nadaljujejo preko normalnih legalnih in finančnih postopkov.

Premisleki glede splošne koordinacije in izvedbe

Ključne interesne skupine (ne glede na prikazan razpored, so vse enako pomembne)

- Guverner (Župan),
- Zakonodajni zbor (Mestni svet),
- Trgovska zbornica,
- Regulatorni organi zavarovanja (Primeri: ZDA > Nacionalno Združenje Zavarovalniških Komisarjev (NAIC) in Komisarji Državnih Zavarovanj; Kanada > Urad Predstojnika Finančnih Inštitucij (OSFI); Velika Britanija > Organ za Finančne Storitve (FSA); Evropska Unija > Evropska Komisija; Avstralija > APR),
- Vodovod, elektropodjetja, komunalne službe,
- Opomba – čeprav niso specifično namenjeni za ohranitev delovanja distribucijskega sistema, lahko osebje lokalne policije, kot tudi nacionalna garda, priskrbijo dodatno asistenco, kot je npr. usmerjanje prometa ključnih konvojev s surovinami ali pri distribuciji hrane, vode in zdravil tam, kjer okoliščine zahtevajo njihovo sodelovanje. Ohranjanje nevpadljivosti bi zmanjšalo zaskrbljenosti glede obsednega stanja, ki bi se med tako krizo neizogibno pojavile.

Potrebna sredstva – Takojšnja

- Dodatni blagajniki v maloprodajnih trgovinah,
- Prijazni "nadzor" v trgovinah – podobno kot to dela osebje v nakupovalnih centrih Wallmarta, ki izreka dobrodoščilo novo-vstopajočim strankam, samo da bi jih bilo več in da bi imeli večjo interakcijo s strankami (namen je 'personalizirati' vsako transakcijo in verbalno spodbujati ljudi, da plačajo kot v smislu civilne dolžnosti),
- Začasno računovodsko osebje,
- Ustvarjanje Javnih Oznanil, ki se jih bo širilo preko vseh oblik medijev:
  - Opišite situacijo v terminologiji, ki jo bodo vsi razumeli,

- Izobrazite ljudi o tem, kaj je potrebno od posameznikov kot tudi od podjetij,
- Spodbudite podjetja za najem dodatnega trgovskega osebja, da se skrajša daljše čakalne vrste na blagajnah,
- Prosite za prostovoljce z namenom dodatne podpore, kot je npr. preverjanje starejših in invalidnih občanov od vrat do vrat ali sodelovanje v skupinah sosedskih straž za preprečevanje zločinov,
- Spodbudite javno spremljanje poslov, da se prepreči navijanje cen ali dobičkarstvo (ena ideja – za osebe, ki plačujejo preko računov - začasnic, dodajte 5 % ali 10 % na nakup in obratno, če osebe plačujejo z gotovino ali srebrnimi kovanci, ponudite 5 % popusta na nakup.),
- Spodbudite dobrodelna dejanja, izmenjave, ulične razprodaje in medsebojne transakcije, kot so neposredna menjava in barantanje kot dodatne nadomestke za zagotovitev pridobivanja dobrin, kjer so nujno potrebne.

Potrebna sredstva – Dolgoročna

- Osebe z izkušnjami v pregledovanju in procesiranju zavarovalnih zahtevkov,
- Forenzični računovodje, za preiskovanje veljavnosti odškodnin,
- Začasno računovodsko osebje,
- Povečano pregledovanje računov, za pregled prijavljenih primerov navijanja cen in/ali dobičkarstva,
- Če se za specifične osebe izkaže, da so finančno odgovorne za povzročitev škode zaradi zaustavitve finančnega sistema, se lahko nato začne subrogacija za iskanje odškodnin za kakršnekoli finančne izgube, ki so jih povzročili posamezniki, podjetja ali lokalne vlade. Lahko se ustvari tudi odškodninski sklad, takega kot so tisti, ki so rezultat skupinskih tožb. Če bi se to zgodilo, ni treba posebno poudarjati, da bodo kvalificirane osebe potrebne pri nadzorovanju in upravljanju izplačil denarja.

Zaključna misel

Ta članek opisuje scenarij zelo hude vesplošne finančne krize brez primere, ki je rezultat ali sesutja strukture IT ali kibernetskega napada. Zgoraj omenjeni koraki predstavljajo osnovni načrt. Skoraj sigurno je, da bodo potrebne znatne prilagoditve – ki bodo različne glede na regijo, kulturo, pravni sistem ali druge edinstvene okoliščine, ki se jih zgoraj ni omenilo.

Primarna poanta tega članka je poudariti, da tak scenarij ne rabi biti nepremostljiv problem. Biti en korak pred situacijo je ključnega pomena. Pomirjevalen ton bo moral biti hitro vzpostavljen s strani civilnih voditeljev kot tudi vodij podjetij s tvorbo sporazumov glede delujočih rešitev, jasnega sporočanja le-teh preko medijev in hitre izvedbe le-teh za ohranitev zaupanja javnosti. Če se to doseže, se lahko družbene nemire minimalizira in tako se lahko sredstva uporabijo za dejansko distribucijo dobrin in storitev, namesto za ohranjanje reda in miru. Ohranitev mirne javnosti v prvih 48 – 72 urah bi moralo zagotoviti, da preostalo obdobje zaustavitve poteka mirno, dokler se vsi ostali sistemi ponovno ne zaženejo.